

Berlinmuren borte, men glemmes ikke

Berlin (NTB-AFP): Den japanske turistten fumler med sitt kart over Berlin, men gir snart opp og spør en avisleser ved Brandenburger Tor:

— Hvor var det Berlinmuren sto?

Mange turister stiller det samme spørsmålet, for den dystre «antifascistiske forsvarsmuren» som ble reist for 30 år siden tirsdag, ble revet på rekordtid etter at den sprakk 9. november 1989.

De østtyske myndighetene begynte å bygge muren omkring Vest-Berlin 13. august 1961 i forståelse med sine allierte i Warszawapakten. De mente at muren var nødvendig for å stanse masseutvandringen fra Øst- til Vest-Tyskland.

Selv om 77 mennesker ble drept og 115 skutt og såret av østtyske grensevakter i de 28 årene som muren sto, hevdet de kommunistiske makthaverne alltid offisielt at hensikten med muren og piggtrådsperringene var å holde «fascister» ute.

En dårlig spåmann

Kort før den østtyske presidenten og partiseffen Erich Honecker ble styrtet i oktober 1989, skjøt han av at muren ville stå i 50 eller 100 år til. Men han tok grundig feil! Alt som er igjen av den 165 kilometer lange muren i dag, mindre enn to år etter, er noen rester som strekker seg over fire kilometer. Over 150.000 tonn betong er blitt hakket opp av suvenirjegerne eller brukt til å bygge motorveier.

Hittil har salget av biter av muren innbrakt over tre millioner D-mark (nesten 12 millioner kroner). Pengene er blitt brukt til å rive muren og pusse opp sykehus i Øst-Berlin. Innen slutten av september skal de siste rester av muren rives. Over 100 tidligere østtyske soldater er blitt tatt ut til å gjøre arbeidet, fordi de har god kjennskap til terrenget.

Men i Berlins sentrum er rivingen fullført for lengst. Gater som en gang knyttet de østlige og vestlige deler av byen sammen, er blitt åpnet igjen, men kvaliteten på gatene og gatebelysningen varierer. Den tidligere «dødsstripen» er dekket av viltvoksende blomster.

Bevares litt av muren?

Berlins regjerende borgermester, Eberhard Diepgen, går inn for at en del av muren skal bevares «for at vi skal forstå fortiden bedre og utføre de oppgaver som ligger foran oss».

Direktøren ved museet ved Checkpoint Charlie, Rainer Hildebrandt, som engang var en uforsonlig fiende av «Skammens mur», har markert 30-årsminnet med å sette opp 24 betongskejsjoner i nærheten av den tidligere grenseovergangen. — Folk vil gjerne se hva Berlinmuren egent-

BOMBE: Kort tid etter at Berlinmuren var reist, eksploderte en bombe i Bernauer Strasse, og et to meter bredt stykke av muren ble sprengt ut. Her holder bygningsarbeidere på med å utbedre skadene, mens en grensevakt vokter over dem. (Foto: NTB-arkiv).

Bystyret har planer om å bevare 150 meter av muren som et historisk minnesmerke langs Bernauer Strasse, hvor folk døde i

august 1961, da de hoppet ut av vinduene i leilighetene sine for å

unnsnippe til Vest-Berlin. Men denne beskjedne planen har vakt kraftig motstand blant mange

berlinere som sier at de har måttet leve med dette mønsteret altfor lenge.

— MURENS DRAPSMENN MÅ TILTALES

Bonn (NTB-AP): De som var ansvarlige for at mennesker som forsøkte å flykte over Berlinmuren ble skutt ned og drept, må stilles for retten, sa Tysklands statsminister Helmut Kohl mandag. I en tale i forbindelse med 30-årsdagen for byggingen av muren sa Kohl at tyskerne skylder de som mistet livet under fluktforsøk å gjøre opp med

deres drapsmenn.

Muren ble påbegynt for 30 år siden tirsdag, den 13. august 1961. Mye av den er blitt revet siden kommunismens fall i DDR for snart to år siden. Kohl betegnet muren som et symbol på det tidligere østtyske samfunnssystemet og et synlig tegn på hva kommunistiske diktaturer egentlig betyr.

Blant de som er fengslet eller etterlyst for sitt ansvar for drapene ved muren er DDRs tidligere statsoverhode Erich Honecker, som flyktet til Moskva i mars i år. Den tidligere sjefen for sikkerhetstjenesten Stasi, Erich Mielke, sitter fengslet og risikerer også tiltale for slike forhold.